

מהתיקות התורה

בהלכה ובאגדה

כניסת השבת

18:42 לנהגים 40 דק' 18:22
יציאת השבת

19:32 רבינו תם 20:19

זמני
השבת
לפי אופק
ירושלים

פרשת
השבוע
כי תצא

עלון מס' 247

פניני כהן

מאת: רבי רועי הכהן שליט"א

מאת: רבי ניסים עטיה שליט"א

"ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים" מובא בספר יסוד ושורש העבודה בשם רבינו האריז"ל, ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים זה חודש אלול, ואביה זה הקב"ה ואמה זו כנסת ישראל, שבו רמז לבכיה באלול שיתחנן האדם שהם ימי רחמים ורצון.

שאלה: אדם שבונה שלא כדין תורה כגון שתוספת הבנייה מאפילה ומזיקה לשכנו וכדומה האם מותר להתלונן עליו בעיריה?

תשובה: בטור חושן משפט פוסק בסימן שפח וזו לשונו " שניים שמריבים על דבר אחד קרקע או מטלטלין, כל אחד אומר שלי הוא והלך האחד ומסרו ביד אנס, מנדין אותו עד שיחזירנו כמו שהיה ויסלק האנס מעליו ויעשה לו דין" ע"כ וכן הוא בשלחן ערוך ע"ש, ובשו"ת תשובות ונהגות חלק ה' סימן שסז פוסק שבאופן שהאדם בנה שלא כדין, **כלומר באופן האסור לפי דין תורה**, וכגון שהזיק לשכנו והשיג גבולו, מותר לפנות לעיריה כדי שיפסיקו אותו או יהרסו לו מה שבנה והטעם מפני שעביד איניש דינא לנפשיה וכו' ע"ש ובספר פסקי משפט עמוד תקפז חילק שכל זה דווקא שבנה על מקום שעל פי התורה היה אסור לו לבנות, אמנם באופן שעל פי דין תורה מותר לו לבנות, אף שעל פי החוק אסור לו לבנות ואינו מזיקו כמובן (יש בכך דוגמאות רבות מה נקרא היזק על פי ההלכה) אין לו זכות לעכבו על ידי העיריה ע"ש.

ולהלכה הואיל ויש בכך חילוקי דינים מתי מותר ומתי אסור לפנות לעיריה ילך לבית דין וישאל האם מותר לו לפנות לעיריה או לא.

"כי תצא למלחמה על אויבך וגו' וראית בשביה אשת יפת תואר וגו'" **הנה רבינו חיים בן עטר זיע"א** מביא דברי הספרי שבא הכתוב לרבות אפילו כעורה, ומקשה על כך למה אמר יפת תואר ומרבה אפילו אשה כעורה? **ומבאר רבינו** בהקדים קושיית המפרשים מפני מה בכלל צונו ה' יתברך דברים כאלה לכאורה לטמא האדם את עצמו בבת אל נכר וכו' וזה מעשה שנאווי אצלו יתברך וע"ש עוד, ומבאר רבינו, על פי דברי הזוהר הקדוש {זוהר חדש בלק דף נג} שבזמן שחטא אדם הראשון נשבו כמה נשמות יקרות ביד הסטרא אחרא, והם נשמות הגרים, ולכן נמצא כמה גדולי עולם יצאו מגרי צדק, כמו רות, שמעיה ואבטליון, אונקלוס ועוד, והאדם כאשר עסוק בעשיית מצוה מגרש ממנו חלק הרע ומלבשת בו השכינה, כך כאן שהם יצאו למלחמה ועסוקים במצוה שורה שכינה בתוכם, ומאיר ה' עיניהם לראות את הנשמה הקדושה שנקראת יפת תואר, ונמצאת בתוך הגויה ההיא, ומכאן נבין למה ריבה הכתוב אפילו כעורה ולכאורה הוא סתירה עם מה שכתוב יפת תואר, אלא יפת תואר חוזר על הנשמה הקדושה השבויה ביד הסטרא ונמצאת בגויה ולכן אפילו כעורה וכו' ע"ש עוד בדברי קדשו. **ולפי דברי רבינו** מובן למה דווקא במלחמה הותר דבר זה הואיל ושכינה שורה ויכול לזהות את ניצוץ הקדוש הנשמה הקדושה, **והגאון** רבי צבי אלימלך שפירא מדינוב זיע"א בספר אגרא דכלה תירץ שדווקא בשעת המלחמה התירה התורה דבר זה בגלל שבמלחמה נשארו דווקא צדיקים גמורים, כי הירא ורך הלבב מהעבירות שבידו חזר לביתו, וכן אמרו חז"ל שאפילו אם היה בידו עבירה של דיבור בין תפילין של יד לתפילין של ראש היה חוזר לביתו וכן אם דיבר בין ישתבח ליוצר, ואומר רבינו כל שכן הרהורי עבירה שהם דאורייתא, ואם כן אלו הצדיקים אשר ליבם חלל בקרבם והרגו ליצר הרע כבר כיצד חושקים פתאום באשה גויה? אלא וודאי שבניצוץ הקדוש חושקים אשר רצונו להדבק בקדושה, ולכן דווקא בשעת מלחמה שנשארו צדיקים גמורים מה שאין כן בזמן אחר אין האדם בחזקת בדוק ואפשר שחושק בתאוה רעה ע"כ דברי קדשו. **והגאון רבינו אליהו הכהן זיע"א** תירץ על קושיית המפרשים כיצד תתיר התורה דבר כזה? ומבאר רבינו שכן בעוד כמה דברים שהתירה התורה, וכמו שאמרו חז"ל שכל מה שאסר לנו הקב"ה התיר לנו כנגדו, אסר אשת אח התיר יבמה, אסר אשת איש התיר גרושה בחיי בעלה, אסר גויה התיר יפת תואר, וזה כדי שנדע שאין מצווה אלא הקב"ה וברצונו אסר וברצונו יתברך התיר את הדבר ואין מי יאמר לו מה תעשה ומה תפעל, ולכן אמרו על כך חז"ל שלא דברה התורה אלא כנגד יצר הרע שמסית האדם לחשוב אחרת.

לרפואה שלמה – משה בן יהודית, וכן משה בן חזו צביה, לחזרה בתשובה שלימה לשמחה רבקה בת אסתר, בעה"י לזרע של קיימא לשני מרים בת רוחמה, לרפואת שמעון בן דורית בעה"י יקום על רגליו במהרה, וכן לרפואת עפרה בת שרה, מרדכי בן ג'ולייט, פרדי בן ג'ולייט, דגנית בת רחל, סוזן חיה בת מסעודה, להבדיל לעילוי נשמת, משה בן ענת, רגינה בת שמחה, אשר בן נובר, לאה מהין בת מורברי.

גם השם שלך יכול להיות כאן לפרנסה/זיווג/הגון/רפואה/הקדשה לעילוי נשמה ומעל לכל זכות הרבים עצומה לתרומות-0523458063 ברק

זכות
הלימוד
בעלון
זה

שו"ת בהלכה

מאת: רבי ניסים עטיה שליט"א

שאלה: אדם ששמע את התקיעות הראשונות בבית הכסא וכגון תשר"ת, האם יצא ידי חובה? והאם יברך על שאר

אולם דן מרן החיד"א בספר טוב עין {סימן ח"י אות לז} לגבי תלמיד חכם אחד גדול, שחבשו אותו בבית האסורים ונסתפק האם יכול לקיים שם מצוות בלי ברכה כמובן וכגון שיושיט ידיו חוץ לחלון ויתנו לו לולב לנענע וכדומה, ומצדד להתיר ומביא ראיה מדברי הגמרא {קידושין לב} ושם אומרת הברייתא לגבי קימה לכבוד תלמיד חכם, יכול יקום מפניו בבית המרחץ ובבית הכסא? תלמוד לומר תקום והדרת וכו' קימה שיש בה הידור, כלומר הטעם מפני שאין בזה הידור אולם מצד קיום המצוה שם לא חששו ע"ש ואחר כך הקשה עוד מהזוה"ק . ולמסקנא הפוסקים העלו שבמקום שאין ברירה, יכול לקיים מצוה בלי ברכה במקום מטונף וכגון ספירת העומר בבית הסוהר כשמגיע ריח לא טוב וכדומה ע' ביבי"א חלק ו' ס' כט, חזו"ע יו"ט ע' רנב, אול"צ ח"ד ע' נח ועוד. **ולגבי הברכה** בכף החיים {תקפה טל} העלה שאם נגמר 30 קולות לא יברך, ובשם הרב פרי הארץ כתב כן לברך כי היא מצוה נמשכת, וכן הוא ביביע אומר חלק יא סימן נט שיכול לברך ע"ש, וכתב לברך לאחר מלכויות ע"ש, וכן מצדד בשבט הלוי חלק ט'. וצ"ע שהריטב"א {ר"ה טז:} והמאירי {שם לג:} כתבו שיוצא בברכות התפילה, ודימו זאת לברכות קריאת שמע שפוטר ברכת ק"ש ואין צורך לברך אשר קדשנו וכו' לקרות קריאת שמע, ולכן לכאורה סב"ל וצ"ע.

ראשית נדון בס"ד בשאלה הראשונה האם יצא ידי חובה בתקיעות ששמע בבית הכסא, **הנה** דנו הפוסקים האם מותר לקיים מצוה במקום שאינו נקי, וכגון בית הכסא {שירותים}, בית הסוהר כשמגיע ריח לא טוב, ועוד. וכמובן שאסור אפילו להרהר בדברי תורה, וכל שכן לדבר בדברי תורה במקום שאינו נקי, וכמבואר בגמרא במסכת ברכות {כד:} ומסכת שבת {מ:} ונפסק בשלחן ערוך {סימן פה סעיף ב}. וכאן מדובר רק על קיום מעשה מצוה וכגון נענוע לולב, שמיעת קול שופר, וכדומה. **והנה המשנה ברורה בביאור הלכה** {סימן תקפח סעיף ב} צידד תחילה שלא מצינו בשום מקום שאסור לקיים מצוה כשהגוף אינו נקי, או כשהמקום אינו נקי, ושוב הביא דברי הרב מטה אפרים, שאם לאחר התקיעות מצא לידו מי רגלים או צואה, יצא ידי חובה, אולם בתורת חומרא כתב לחזור ולתקוע שוב בלי ברכה כמובן. והוסיף עוד שקיום מצוה היא עבודת ה' יתברך ואין לעשותה דרך ביזיון, ועוד שצריך כוונה לצאת ידי המצוה ונחשב כהרהור בדברי תורה שאסור, ועוד חיזק דבריו מהגמרא {ראש השנה דף לג.} שאסור לצחצח את השופר כדי שיתקע יותר טוב במי רגלים, ונפסק בשלחן ערוך בסימן תקפו סעיף כג ע"ש, ולומד מכאן הרב שכל שכן המצווה עצמה צריכה להיות בנקיות וכן בדרך כבוד וע"ש.

סיפור לשולחן השבת

כשנולד קראו לו בשני שמות יוסף חיים. יוסף על שם סבו אבי אימו, וחיים על שם ראש משפחה הסבא רבא שלו מצד אביו שנקרא חיים. בצעירותו אמר עליו רבי עבדאללה סומך זצ"ל שהוא ניצוץ של יוסף הצדיק ראשית הוא קרוי על שמו.

בהיותו כבן שבע, אחותו שיחקה איתו בחצר והוא נפל לתוך בור עמוק מאוד וכולם נבהלו וחששו לחייו. אבל הוא בעצמו, הילד הקטן היה רגוע כאילו לא קרה דבר. כשהוציאו אותו מהבור שאלו אותו "יוסף חיים איך לא פחדת?" ענה הילד בתמימות ובאמונה "ידעתי"

שה' איתי בבור ואני בידיים של ה', מה יש לי לפחד? מאותו רגע ראו הוריו והמכרים את גודל הנשמה שבו, והביטחון העצום שטמון בו כך גדל "בן איש חי" גדול הדור שכל חייו היה בתורה ומצוות והאיר באמונה פשוטה ובוטחת .

הילולא דצדיקיא הגאון רבינו יוסף חיים זצ"ל

רבינו הגאון הגדול המפורסם בכל קצוות תבל ריש גלותא דבבל עוד מילדותו נודע בכישרונותיו היה גאון בנגלה ובנסתר בעל זיכרון מופלא בקי בש"ס ראשונים ואחרונים ובחיבורים של גדולי החסידות מגדולי המקובלים היה בעל ידע נרחב גם במדעים והשתמש בידענות אלה בתשובותיו הרבו להפנות אליו שאלות מקהילות ארצות המזרח תשובותיו הודפסו בספרו רב פעלים בארבעה חלקים אך הספר שהוציא את שמעו למרחקים הוא בא"ח שהוא מעין ספר דרשות והלכה מקוצר כשו"ע הנכתב כספר לימוד לציבור הרחב.

רבנותיו: אביו הרב אליהו, הרב עבדאללה סומך, הרב אליהו מני, והרב חי מאיר נסים מעתוק.

תלמידיו: הרב יהודה פתיה, הרב יהושע שהרבני הרב בן ציון חזן ועוד. ספריו: חיבר למעלה מ- 80 ספרים וכתב למעלה מ- 200 פיוטים.

זכות
הלימוד
בעליון
זה

מטעמים לשולחן שבת

הגאון רבי אהרון זכאי שליט"א

"כי תצא למלחמה"

האוייב האמיתי והעיקרי של האדם הוא יצר הרע, והנה אמרו חכמינו בתלמוד {קידושין ל'} "יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ויום ואלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו אין יכול לו" ומשמע מכאן שבדרך הטבע קשה לאדם לכבוש את יצר הרע, ואם כן יש חשש שהאדם יתיימש ולא ינסה להלחם עם היצר, ועל כן אמר הכתוב כי תצא למלחמה על אויבך, כאשר רק תצא ותנסה להלחם עם היצר, אזי - ונתנו ה' אלהיך בידך מן השמים יסייעוך לנצחו, כיון שהבא ליטהר מסייעים לו מן השמים {דבר תורה על השלחן בשם תורת משה}.

"שלום עם היצר הרע?"

סח רבי שלמה מרדומסקי: יש אנשי מעשה העושים מלחמה ביצרם ומנצחים אותו אבל הוא חוזר ומתגבר עליהם והמה תמהים ותוהים מה יהא בסופנו? אם כה עתיד הוא להתנכל לנו לכל חיינו גם אחרי שהבסנו אותו! כנגד אלה אומר הכתוב "כי תצא למלחמה" שיהיה ידוע לך שכל עיקר יציאתך לעולם הזה נועדה אך ורק למען שתילחם ביצרך תמיד, ולא דוקא שתנצחהו, אלא בעיקר שתהא מלחמה ביניכם תמיד שלא תחיה עמו בשלום לכך נוצרת {שם בשם ממעיינות הנצח}

"ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים"

בזוהר הקדוש מובא שזה רמז 30 ימי אלול, ובספר לקח טוב הובא משל על ההתעוררות הצריכה באלול, פעם אחת ראה אחד מחיילי ניקולאי אדם שיכור באמצע הלילה וקרא לו להזדהות, השיכור לא הגיב לקריאה ולא הזדהה חזר החייל וקרא לאיש ודרש ממנו להזדהות, גם הפעם לא ענה, בפעם השלישית, צעק אני חייל של המלך ניקולאיואני מצוה עליך להזדהות, וכשלא הזדהה ירה בו החייל ופצעו, כשעמדו השנים למשפט השיכור על שלא נענה לקריאה, והחייל על שפצע את האיש, טען הפצוע מדוע ירית בי? משהשיב החייל שעשה זאת משום שהלה סירב להזדהות, שב האיש וטען הלא ראית שאני מתנדנד כשיכור! ענה לו החייל כאשר שומעים את השם ניקולאי גם שיכור צריך להתפכח מיינו, כך באותה מידה כאשר שומעים קול הקורא "אלול" צריכים כולם להתעורר! {מאורות הפרשה }

כוחה של צניעות מעשה נפלא הרבנית קנייבסקי ע"ה

מהמעשה הבא נראה איך לשון רכה וחכמה יכולה לפעול בס"ד נפלאות! והנה עד שהתלבטה הרבנית קנייבסקי מה לעשות שיגר הקדוש ברוך הוא את עזרו ממעל, באותו רגע נכנסה אחת הנכדות הביתה וכולה מוטרדת ומודאגת, הנכדה שהיתה פחות מגיל 6 באה אל הרבנית וקראה בקול מפוחד, סבתא סבתא אינני יודעת מה לעשות מה קרה שאלה הרבנית בדאגה ממה את כל כך מוטרדת? והנכדה שלא התחשבה בנשים הרבות שעמדו בחדר, לצידה של הרבנית נשמעה מבוהלת ובוכיה: "סבתא תראי אחד הכפתורים בחולצה שלי נפרם ואינני יודעת מה לעשות" הרבנית קנייבסקי סיפרה שכאשר הסתכלה על בגדיה של הילדה הקטנה, הבחינה שמדובר בכפתור העליון המהודק לצוואר, והנכדה יראת השמים בכתה על כך שכפתור זה נפרם, ומכיון שכך אין היא לבושה בצניעות כיאה לבת ישראל כשירה! הרבנית הרגיעה את הילדה וביקשה מאחת מבנות הבית שתתפור את הכפתור, ובינתיים שאלה את הנכדה מה סיפרה הגננת על פרשת השבוע? הילדה השיבה שהשבעה היא איננה יודעת כל כך טוב את מה שסיפרו בגן, אבל הוסיפה עוד כמה מלים אל תחשבי סבתא ולו לרגע שהגננת אשמה, ואל תכתבי לה פתק ותאשימי אותה בכך שאינני יודעת את מה שסיפרו, לא היא לא אשמה בכך אני זו האשמה כי לא הקשבתי טוב, ילדה כל כך קטנה וכבר נספגו בה ניצוצות מוסריים גבוהים שכאלו עד שהיא מוכנה להטיל את האשמה עליה ולא על אף אחד אחר! והאשה הלא צנועה עומדת בצד ורואה את כל אשר נעשה, היא מתפעלת מהאישיות האמיתית המוטבעת בנפשה של הילדה לקחת אחריות על מעשיה ומטילה את האשמה רק עליה ועוד מזילה דמעות מעיניה! היא רואה ומפנימה אל ליבה את דמותה של ילדה יהודיה קטנה כל כך ומבינה באחת מה הוא כוחה של צניעות יהודית, ברגע זה היא תופסת שמידותיה המופלאות של הילדה באו לה בשל צניעותה ואז מתעוררים בה רגשות בושה למול המראה שלה, ובו במקום היא מכריזה "אני מקבלת לחזור בתשובה שלימה ולהתלבש בצניעות" {צניעות לבת ישראל לגר"א זכאי שליט"א}

חשבת על זה פעם?

ציפורניים

הציפורניים הן כמו שריון קטן שמגן על האצבעות. תחשבו כמה פעמים אתם מקישים, לוחצים או נוגעים בדברים... בלי ציפורניים זה היה כואב ממש! אבל זה לא הכל, הציפורניים גם עוזרות לנו לעשות דברים עדינים לגרד כשמגרד, לפתוח מדבקה קטנה, אפילו לנגן בגיטרה.

ועוד משהו מעניין הציפורניים בידיים גדלות הרבה יותר מהר מהציפורניים ברגליים. מי שניסה לשים לב יגלה שאפילו בקיץ הן גדלות מהר יותר מבחורף!

פעם הבא שתסתכלו על הציפורניים הן לא סתם גדלות וצריך לגזור אלא כלי עבודה חכם שהקב"ה שם לנו בקצות האצבעות.

מה רבו מעשיך ה'...

חידוש לשולחן השבת

כי תצא למלחמה על אויבך...

חז"ל מלמדים אותנו שהחיים האמיתיים של יהודי נבחנים דווקא בחוץ שיוצאים מהבית, לעבודה, ללימודים וכו'. ... התורה אומרת בלשון "כי תצא" שאתה יוצא אל העולם קח איתך את התורה והמצוות. בבית קל לשמור, אבל דווקא במפגש עם הסביבה מתגלה מי אתה באמת.

היהודי לא משאיר את התורה בארון הספרים אלא יוצא איתה לכל מקום ואז היציאה הופכת לכניסה למצוות.

חידה: איזה בגד אסור ללבוש אם עשוי משני מינים?

בין העונים נכון יכנסו להגרלה. תשובות ניתן לשלוח עד יום שלישי למייל:

metikuthatora1@gmail.com

מלכות החמור מעשה שהיה...

בשוק עמד חמור על במת עץ. הרים ראשו ופתח את פיו וצעק "אייה-הו אייה הו!" הקהל התאסף, מחא כפיים וצחק. חלק שבחו את קולו, אחרים לעגו עליו. אבל החמור שמע רק את המחיאות. בשבילו היה כתר וכל צעקה כיסא המלכות. בלבו לחש "סוף סוף אני אריה". אבל מאחורי הווילון שני אריות צפו בשקט ועיניהם היו מלאות חכמה ושתיקתם רועמת. אריה אחד אמר "מלכות אמיתית לא צריך צעקות. השמש לא מכריזה על זריחתה, והים לא צועק, אריה לא צריך לצעוק שהוא מלך שתיקתו היא כתר שלו."

כל אחד בעולם צועק ומכריז כדי להראות את האמת שלהם בעולם, הנצרות מצלצלת צלצולים מהכנסייה שיבואו להתפלל אצלם שזו האמת. המוסלמים גם כן רעשים חזקים מהמסגד שהאמת אצלם. אבל עם ישראל פשוט לא עושים שום רעש ולא מכריזים מבתי כנסיות, כי האמת ומלכות אמיתית לא צריך צעקות והכרזות. האמת נשמעת למי שמקשיב.

זהירות למי מוחאים כפיים! תשומת לב היא כמו אש והיא יכולה להפוך ניצוץ לשמש. ומי ששורשיו באמת נשאר זוהר כשהרעש דועך.